

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugsėjo 24 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-385
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta savanoriškoji transporto priemonių draudimo sutartis (KASKO) (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis – Transporto priemonių draudimo taisyklės Nr. 030 (redakcija, galiojanti nuo 2014 m. rugpjūčio 1 d.) (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartyje nurodyta, kad yra apdraudžiama transporto priemonė „Toyota Land Cruiser“, identifikacinis Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis), kuri yra apdrausta nuo visų staiga ir netikėtai atsitikusių įvykių, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius. Draudimo sutartyje taip pat yra nurodyta, kad automobilio savininkas (naudos gavėjas) yra *Luminor Lizingas UAB* (buvusi UAB „Nordea Finance Lithuania“), o apdraustoji (išperkamosios nuomos paslaugos gavėja) yra pareiškėja. Draudimo sutarties galiojimo laikotarpis – nuo 2016 m. gegužės 10 d. iki 2021 m. gegužės 9 d.

Pareiškėja nusprendė parduoti automobilį, todėl 2020 m. sausio 3 d. jį perdavė Y. Y., o šis įsipareigojo automobilį parduoti Vokietijoje. Nusipirktą automobilį Y. Y. nugabeno į Vokietiją ir Hanoverio mieste pakartotinai perdavė Vokietijoje registruotai įmonei. Automobilis buvo pastatytas automobilių pardavimo aikštelėje. Laikotarpiu nuo 2020 m. vasario 16 d. iki 2020 m. vasario 17 d. įvyko įvykis – automobilis buvo pavogtas (toliau – įvykis). 2020 m. vasario 17 d. pareiškėja sužinojo apie įvykį, todėl kreipėsi į draudiką, prašydama išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią patirtus nuostolius, t. y. išmokėti draudimo išmoką už pavogtą automobilį. Draudikas pradėjo administruoti žalos bylą ir, įvertinęs visus surinktus duomenis, priėmė sprendimą, kad įvykio metu automobilyje neveikė viena iš sergėjimo sistemų (signalizacijų), todėl įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėja su tokiu draudiko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėja prašo rekomenduoti draudikui išmokėti visą arba dalį draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjos patirtus nuostolius dėl automobilio vagystės. Pareiškėjos teigimu, draudikas nurodo, kad automobilyje turėjo būti įdiegtas „2“ automobilio apsaugos sistemų lygis, tačiau pareiškėja nėra šios srities specialistė ir tiksliai nežino, kokios apsaugos sistemos buvo sumontuotos į automobilį. Pareiškėja nurodo, kad prieš sudarant draudimo sutartį jai nebuvo paaiškintos draudimo sutarties sąlygos, todėl ji negalėjo žinoti, kokio lygio apsaugos įranga turi būti įrengta, kad įvykis būtų pripažintas draudžiamuoju. Pareiškėja pažymi, kad, norėdama patikrinti draudiko pateiktą informaciją, ieškojo draudimo liudijimo ir standartinių draudimo taisyklių, tačiau šie dokumentai pareiškėjai nebuvo pateikti, nors to reikalauja teisės aktų nuostatos. Pareiškėjos teigimu, jos turimuose dokumentuose yra nurodytas tik Taisyklių pavadinimas ir interneto portalo, kuriame galima rasti Taisyklių nuostatas, adresas. Pareiškėjos nuomone, teismų praktikoje jau yra tokių ginčų ir teismai pažymi, kad vien taisyklių pavadinimo nurodymas draudimo dokumentuose nėra laikomas tinkamu supažindinimu su taisyklių nuostatomis. Pareiškėja nurodo, kad net ir po įvykusio įvykio ir draudiko priimto sprendimo jai nepavyko rasti, kur draudimo sutartyje yra nurodyta, kokios apsaugos sistemos yra „2“ lygio. Pareiškėjos teigimu, jai tokia informacija nebuvo suteikta, todėl pareiškėja yra įsitikinusi, kad

vien dėl nesupažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis turi teisę reikalauti, kad draudikas išmokėtų draudimo išmoką.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką taip pat teigė, kad draudikas, pripažindamas įvykį nedraudžiamuoju, nepagrįstai nurodė, kad pagal draudimo sutartį reikia nustatyti, kad automobilyje nebuvo įrengtos visos draudimo sutartyje nurodyto lygio signalizacijos. Pareiškėjos teigimu, įvykio metu neveikė tik viena iš trijų automobilyje sumontuotų apsaugos sistemų. Pareiškėjos nuomone, įvykio metu neveikusios signalizacijos paskirtis nėra užkardyti kelio pačiai vagystei, pvz., gamyklinė ar sertifikuota Europos Sąjungoje garsinė signalizacija suveikia bandant įsibrauti į automobilį, todėl atkreipia dėmesį ir trukdo vagystę o imobilizatorius apsunkina užvedimo galimybę tam, kad vagystė nebūtų įvykdyta. Taigi, įvykio metu veikusiomis apsaugos sistemomis yra siekiama atgrasyti nuo vagystės, o neveikusios apsaugos sistemos paskirtis – sulaikyti vagystę atlikusius asmenis. Dėl šios priežasties, pareiškėjos nuomone, tai, kad neveikė palydovinė automobilio sekimo sistema, neturėjo įtakos įvykio kilimui. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjos teigimu, galima daryti išvadą, kad, laiku nepastebėjus automobilio vagystės ir nepradėjus jo sekimo, vėlesnis sekimas galimai būtų net neįmanomas, todėl palydovinė automobilio sekimo sistema šiuo konkrečiu atveju net nebūtų padėjusi. Pareiškėja nurodo, kad svarbiausios yra apsaugos sistemos, kurios veikė, todėl draudiko priimtas sprendimas atsisakyti atlyginti visus nuostolius yra nepagrįstas. Pareiškėjos nuomone, kadangi veikė didžioji dalis pagrindinių apsaugos sistemų, negalima teigti, kad automobilis buvo nesaugomas, o dėl neveikiančios 1 iš 3 sistemų turėtų būti taikomos protingos ir adekvačios draudėjo pažeidimui sankcijos, t. y. šiuo atveju yra galimas draudimo išmokos mažinimas.

Pareiškėja pažymi ir tai, kad draudikas sprendimą priėmė net nesulaukęs galutinio Vokietijos policijos tyrimo rezultatų, nors jo metu gali paaiškėti sprendimui reikšmingos aplinkybės, t. y. koku būdu buvo užvestas automobilis, kodėl nesuveikė gamyklinė apsaugos sistema, ar nusikaltimą vykdę asmenys naudojo specialią įrangą signalizacijai išjungti, jei būtų veikusios visos apsaugos sistemos, ar dėl to būtų buvusi užkardyta automobilio vagystė. Taip pat pareiškėja pažymi ir tai, kad, nustačius, jog automobilių pardavimo aikštelė buvo saugoma netinkamai, draudikas turėtų teisę išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką ir savo reikalavimą kelti už aikštelės saugojimą atsakingiems asmenims. Be to, pareiškėja pažymi ir tai, kad draudikas nepagrįstai iš karto po įvykio nesikreipė į UAB „Altas Automotive“ ir neprašė įjungti automobilyje sumontuotos sekimo įrangos (įranga tebuvo išjungta, bet nebuvo demontuota). Galiausiai, priimdamas galutinį sprendimą, draudikas nevertino pareiškėjos sąžiningumo, kaltės ir veiksmų įtakos įvykio kilimui. Atsižvelgdama į tai, pareiškėja teigia, kad draudiko priimtas sprendimas yra neteisingas ir nepagrįstas.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, 2016 m. gegužės 10 d. pareiškėja išperkamosios nuomos sutartyje nurodytu elektroninio pašto adresu buvo informuota apie tai, kad automobilis yra apdraustas. Draudikas nurodo, kad prie šio el. laiško taip pat buvo pridėtas draudimo sertifikatas ir Taisyklės. Draudiko nuomone, šios aplinkybės pagrindžia, kad pareiškėja buvo tinkamai informuota apie draudimo sutarties sąlygas ir turėjo žinoti šiam ginčui aktualų teisinį reglamentavimą. Be to, draudikas nurodo ir tai, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, jog jai nepavyko rasti, kur sudarytoje draudimo sutartyje yra įtvirtinta, kokios apsaugos sistemos sudaro „2“ lygį. Draudiko teigimu, prieš sudarant draudimo sutartį draudiko pateikiamas pasiūlymas yra reikšmingiausias dokumentas, kuris padeda apsispręsti, ar sudaryti draudimo sutartį. Draudiko nuomone, ginčo bylos faktinės aplinkybės pagrindžia, kad draudimo sutartis buvo sudaryta pareiškėjai akceptuojant draudimo pasiūlymą, kuriame buvo aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta informacija, kas sudaro „2“ automobilio apsaugos sistemų lygį. Be to, draudikas nurodo, kad pareiškėja pasirašė Išperkamosios nuomos sutartį Nr. (*duomenys neskelbiami*) ir jos priedus, tarp kurių buvo Draudimo priedas prie išperkamosios nuomos sutarties Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – priedas). Draudiko teigimu, šiame priede buvo nurodyta, kad pareiškėja draudimo pasiūlymą, kuriame pateikiama informacija apie automobilio apsaugos lygius, gavo ir su jame išdėstytais duomenimis susipažino. Galiausiai draudikas nurodo ir tai, kad reikiama įranga į automobilį buvo sumontuota ir pareiškėja pagal su UAB „Altas Automotive“ sudarytą sutartį mokėjo abonentinį mokestį už jai teikiamas paslaugas, o tai taip pat pagrindžia, kad pareiškėja turėjo žinoti apie automobilyje sumontuota palydovinę paieškos sistemą, kuri buvo būtina, kad būtų įgyvendintas reikalavimas įmontuoti automobilyje „2“ apsaugos lygį atitinkančią apsaugos įrangą. Atsižvelgiant į tai, draudiko nuomone, visos pirmiau išdėstytos aplinkybės pagrindžia faktą, kad draudimo sąlygos, įskaitant ir informaciją apie apsaugos sistemas, pareiškėjai turėjo būti žinomos ir dėl to yra privalomos

vykdyti.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas taip pat nurodo, kad pirmiau nurodytos aplinkybės pagrindžia faktą, kad pareiškėja turėjo žinoti apie draudimo sutartyje nustatytą reikalavimą, kad automobilyje turi būti įrengta „2“ lygio apsaugos sistema, ir šių sistemų nebuvimo teisinės pasekmės, t. y. draudiko atsisakymą mokėti draudimo išmoką dėl vagystės, todėl nepagrįstas yra pareiškėjos argumentas, kad draudikas galėtų atsisakyti mokėti draudimo išmoką tik tuo atveju, jeigu neveiktų visos automobilyje sumontuotos apsaugos sistemos. Draudikas nurodo, kad pagal draudimo sutartį turėjo veikti visos automobilyje sumontuotos apsaugos sistemos, tačiau, 2020 m. balandžio 15 d. UAB „Altas Automotive“ rašto duomenimis, 2018 m. gegužės 5 d., pasibaigus sutarties galiojimui ir neapmokėjus abonentinio mokesčio išankstinės sąskaitos, vienos iš apsaugos sistemų veikimas buvo apribotas ir po 30 dienų paieškos sistemos veikimas buvo nutrauktas, todėl įvykio metu ši sistema neveikė. Draudiko teigimu, šios aplinkybės tik patvirtina faktą, kad nuo 2018 m. gegužės 5 d. pareiškėja naudojo automobilį, nors jis neatitiko nustatyto automobilio apsaugos lygio, taigi, nesilaikė tarp šalių sudarytos draudimo sutarties.

Draudikas pažymi ir tai, kad tiek Taisyklėse, tiek draudimo sutartyje yra nustatytos apsaugos sistemų neatitikties keliamiems reikalavimams teisinės pasekmės, t. y. draudiko atsisakymas mokėti draudimo išmoką, o tai reiškia, kad įvykis yra nedraudžiamasis, dėl kurio draudimo išmoka nėra mokama. Draudiko teigimu, apsaugos sistemų neatitiktis atitinkamam apsaugos lygiui buvo esminė sąlyga, kad draudikas apdraustų brangų ir vagystės aspektu didelės rizikos automobilį. Draudikas teigia tikėjęsis, kad iki draudimo sutarties sudarymo sumontuotos apsaugos sistemos veiks visą draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, tačiau būtent dėl pareiškėjos sąmoningų veiksmų buvo nutrauktas palydovinės automobilio sekimo sistemos paslaugos teikimas. Draudiko teigimu, vien ta aplinkybė, kad automobilyje neveikia paieškos sistema, gali paskatinti tam tikrus asmenis kėsintis automobilį pavogti.

Be to, draudikas nurodo ir tai, kad pareiškėja nepagrįstai kreipimesi teigia, kad būtent draudikas turėjo iš karto po įvykio kreiptis į UAB „Altas Automotive“ ir prašyti įjungti sekimo įrangą. Draudikas pažymi, kad pareiga rūpintis automobilio saugumu tenka jo valdytojui, t. y. pareiškėjai, o ne draudikui. Taigi, būtent pareiškėja, žinodama, kad automobilio sekimo įrangą neveikia, privalėjo ieškoti bendradarbiavimo su UAB „Altas Automotive“ galimybių.

Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, draudikas mano, kad pagrįstai įvykį kvalifikavo kaip nedraudžiamąjį ir atsisakė pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, todėl pareiškėjos reikalavimas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

1. Dėl pareiškėjos supažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis

1.1. Dėl pareiškėjos supažindinimo su draudimo sertifikato ir Taisyklių sąlygomis

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruja įstatymams. Svarbu pažymėti, kad pareiškėjos ir draudiko sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos apimties priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013). Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per

plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko prisiimti įsipareigojimai.

Vertinant pareiškėjos argumentus, kad ji nebuvo supažindinta su Taisyklių sąlygomis ir jose nustatytais nedraudžiamaisiais įvykiais, pažymėtina, kad, remiantis CK 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šaliai gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.992 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad standartinės sutarties sąlygos yra kitai šaliai privalomos, jeigu buvo sudaryta tinkama galimybė su jomis susipažinti. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas reikalavimas draudimo taisykles paskelbti draudimo įmonės interneto svetainėje.

Nagrinėjamu atveju nebuvo nustatyta aplinkybių, kad pareiškėjos supažindinimo su Taisyklėmis reikalavimai nebuvo vykdomi. Draudimo sertifikate yra aiškiai nurodyta galiojanti Taisyklių redakcija, todėl pareiškėja, sumokėdama draudimo įmoką ir sudarydama draudimo sutartį, patvirtino, kad yra supažindinta su draudimo sertifikato ir Taisyklių sąlygomis ir jokių pastabų neturi. Be to, iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad, prieš sudarant draudimo sutartį, 2016 m. gegužės 10 d. draudimo tarpininkas pareiškėjai adresuotame el. laiške (pareiškėjos Išperkamosios nuomos sutartyje nurodytu el. pašto adresu) pateikė draudimo sutarties sertifikatą bei Taisyklių kopiją. Be to, iš pateiktų duomenų taip pat matyti, kad pareiškėja, pasirašydama Išperkamosios nuomos sutartį Nr. (*duomenys neskelbiami*), pasirašė ir priedą, kuriame buvo pateikta nuoroda į draudiko interneto svetainėje skelbiamas Taisykles. Pasirašydama šį priedą pareiškėja patvirtino, kad su jame išdėstyta informacija susipažino ir ją suprato. Įvertinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, galima daryti išvadą, kad draudikas laikėsi teisės aktuose nustatytų supažindinimo su draudimo sertifikatu ir Taisyklėmis reikalavimų, todėl nėra pagrindo teigti, kad pareiškėja nebuvo supažindinta su draudimo sertifikato ir Taisyklių sąlygomis ir jos pareiškėjai neturi būti taikomos.

1.2 Dėl supažindinimo su draudimo pasiūlymo sąlygomis, kuriose yra apibrėžti automobilio apsaugos sistemos lygiai

Pareiškėja kreipimėsi į Lietuvos banką akcentuoja tai, kad prieš sudarant draudimo sutartį jai nebuvo paaiškinta, kokia apsaugos sistema turėjo būti sumontuota automobilyje, kad įvykis būtų pripažintas draudžiamuoju. Pareiškėjos manymu, vien dėl to draudikas turi įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

Vertinant pareiškėjos supažindinimo su draudimo pasiūlymo sąlygomis, kuriose ir buvo pareiškėjai pateikta informacija, koks automobilio apsaugos lygis yra privalomas ir kokį apsaugos lygį turi atitikti automobilis, aplinkybes, atkreiptinas dėmesys, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė objektyvius įrodymus, kad prie pareiškėjos sudarytos Išperkamosios nuomos sutarties Nr. (*duomenys neskelbiami*) buvo pridėtas priedas. Iš priede pateiktos informacijos, t. y. priedo II.1 punkto, matyti, kad pareiškėja susipažino su draudimo pasiūlymą rengusios draudimo tarpininkės UADBB „AON Baltic“ pateikta informacija klientams. Taip pat priedo II.2 punkte nustatyta, kad pareiškėja „(*duomenys neskelbiami*) draudimo pasiūlymą gavo, su jame pateiktomis Lizingo gavėjo pasirinktos bei šiame priede aukščiau nurodytos draudimo kompanijos draudimo sąlygomis susipažino“. Galiausiai priedo II.4 punkte yra įtvirtinta, kad „draudimo pasiūlymo, draudimo taisyklių, draudimo apsaugos ir / ar papildomų sąlygų kopiją Lizingo gavėjui buvo įteikta“. Pareiškėja savo parašu patvirtino, kad priedą gavo ir su jame išdėstyta informacija susipažino. Taigi, nors pareiškėja teigia, kad nebuvo supažindinta su draudimo sutarties ir draudimo pasiūlymo sąlygomis, kuriose nurodyta, kokia automobilio apsaugos sistema turi būti įrengta automobilyje ir kokia įranga atitinka draudimo sertifikate nurodytą „2“ automobilio apsaugos sistemų lygį, vis dėlto galima daryti išvadą, kad dar prieš sudarant draudimo sutartį pareiškėjai buvo įteiktas tiek draudimo pasiūlymas, tiek draudimo sertifikatas, todėl pareiškėja buvo tinkamai supažindinta (turėjo tinkamas sąlygas susipažinti) su esminėmis draudimo sutarties sąlygomis, tarp jų ir sąlyga, nustatančia automobiliui taikomą apsaugos lygį. Tinkamo supažindinimo su draudimo pasiūlymo ir draudimo sutarties sąlygomis aplinkybė savo ruožtu lemia tai, kad draudimo sutartyje ir draudimo pasiūlyme nustatytos sąlygos yra privalomos pareiškėjai ir taikytinos vertinant draudiko sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju.

2. Dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju ir atsisakymo išmokėti draudimo išmoką Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja, sudarydama draudimo sutartį, siekė apsaugoti

savo turtinius interesus, o draudikas įsipareigojo pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama ir kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, apibrėžiančias jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjos ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis.

Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teises pasekmes, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkančias įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Kaip ne kartą yra nurodęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje, nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžių). Taigi, pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tuomet, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius, o įvykiai neatitinka nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-268/2004 ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013).

Taisyklių 3 skyriuje yra įtvirtintas nedraudžiamųjų įvykių sąrašas, t. y. šiame skyriuje išvardyti įvykiai, dėl kurių draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos ir neturi spręsti dėl jos mažinimo (neprivalo nustatyti pareiškėjos draudimo sutarties pažeidimo sunkumo, priežastinio draudimo sutarties pažeidimo ir įvykio ryšio ir pan.). Taisyklių 3.2.1.5 papunktyje yra nustatyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais yra pripažįstamos „žalos dėl transporto priemonės vagystės, jei šioje transporto priemonėje buvo palikti šios transporto priemonės degimo ar durų (bagažinės dangčio) rakteliai, arba neįjungtos ir / ar neveikiančios sergėjimo sistemos (signalizacijos), numatytos draudimo sutartyje“.

Taip pat tarp šalių sudarytoje draudimo sutartyje (draudimo sertifikate) nustatyta, kad automobilyje yra reikalaujamas „2“ apsaugos sistemos lygis. Be to, draudimo sertifikate šalys individualiai susitarė, kad *draudikas yra atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką dėl vagystės, jei transporto priemonės apsaugos lygis neatitiko draudiko reikalavimų*.

Draudimo pasiūlymas, kurio pagrindu buvo sudaryta draudimo sutartis, pareiškėjai buvo pateiktas ir su jo nuostatomis ji susipažino prieš sudarydama draudimo sutartį. Draudimo pasiūlymo dalyje „Apsaugos sistemų lygių aprašymai“ nurodyta, kad „2“ automobilio apsaugos lygis reiškia, jog automobilyje turi būti įdiegtos 3 skirtingos automobilio apsaugos sistemos, t. y. „A. gamyklinė arba sertifikuota ES garsinė sergėjimo sistema su judesio ir posvyrio jutikliais ir sirena su automatiniu maitinimu. B. Nepriklausomas imobilizatorius (gamyklinis arba sertifikuotas ES). C. Viena iš šių, žemiau pateiktų, sergėjimo sistemų: 1) Altas2 kompletas; 2) Car in Phone; 3 automatinė sistema prieš atvirą vagystę (negali būti garsinės signalizacijos arba imobilizatoriaus funkcija); 4 GSM/GPRS/GPS pagrindu veikianti sergėjimo sistema, turinti automatinį maitinimą, informavimą skambučiu ar SMS apie jos suveikimą.“

Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjos reikalavimo pagrindą sudarančių draudimo sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė. Vertinant pirmiau nurodytas draudimo sutarties ir Taisyklių nuostatas, svarbu yra tai, kad šalys, sudarydamos draudimo sutartį, draudimo sertifikate individualiai aiškiai susitarė, kad draudikas neprisiima draudimo rizikos atlyginti pareiškėjos patirtų nuostolių dėl automobilio vagystės, jeigu automobilio apsaugos lygis neatitiko draudiko reikalavimų. Lietuvos banko vertinimu, tam, kad draudikui pagal draudimo sutartį kiltų prievolė išmokėti draudimo išmoką, automobilyje turėjo veikti visos draudimo pasiūlyme prie „2“ apsaugos sistemos lygio priskirtos automobilio signalizacijos, o tai reiškia, kad jeigu automobilyje nebuvo įjungta arba neveikė bent viena iš draudimo sertifikate nurodyto ir draudimo pasiūlyme apibrėžto „2“ apsaugos sistemos lygio signalizacijų, draudikas turi teisę įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Vertinant tiek pareiškėjos, tiek draudiko Lietuvos bankui pateiktus duomenis, matyti, kad laikotarpiu nuo 2020 m. vasario 16 d. iki 2020 m. vasario 17 d. įvyko įvykis – buvo pavogtas automobilis. Pareiškėja, sužinojusi apie įvykį, kreipėsi į draudiką, prašydama išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos patirtus nuostolius, t. y. išmokėti draudimo išmoką už pavogtą automobilį. Gavęs pareiškėjos kreipimąsi, draudikas įvertino visus administruojant žalą surinktus duomenis ir nustatė, kad įvykio metu automobilyje nebuvo įjungta ir neveikė viena iš

„2“ apsaugos sistemos lygiui būtinų signalizacijų, t. y. buvo išjungta UAB „Altas Automotive“ signalizacija. Įvertinęs tai, kad įvykio metu palydovinė automobilio sekimo sistema buvo išjungta, draudikas, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Ginčo byloje turimais duomenimis, tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad įvykio metu automobilyje veikė „gamyklinė arba sertifikuota ES garsinė sergėjimo sistema su judesio ir posvyrio jutikliais ir sirena su automatiniu maitinimu ir nepriklausimas imobilizatorius (gamyklinis arba sertifikuotas ES)“. Iš esmės tarp šalių kilo ginčas dėl to, kad automobilyje įvykio metu nebuvo įjungta ir neveikė viena iš draudimo pasiūlyme prie „2“ apsaugos sistemos lygio priskirtų apsaugos sistemų, t. y. viena iš „C“ punkte nurodytų apsaugos sistemų. Siekdamas pagrįsti savo priimtą sprendimą, draudikas pateikė UAB „Altas Automotive“ raštą, kuriame informuojama, kad „2016 m. gegužės 5 d. į automobilį buvo sumontuota palydovinė paieškos sistema „Cobra Connex“. 2018 m. gegužės 5 d. pasibaigus sutarties galiojimui ir neapmokėjus abonentinio mokesčio išankstinės sąskaitos, sistemos veikimas buvo apribotas ir po 30 dienų paieškos sistemos veikimas buvo nutrauktas, todėl 2020 m. vasario 17 d. paieškos sistema neveikė. Esant veikiančiai palydovinei sistemai saugos tarnyba galėtų nustatyti automobilio lokacijos vietą.“ Iš draudiko pateiktos informacijos matyti, kad įvykio metu neveikė, t. y. nebuvo įjungta, viena iš draudimo sertifikate nurodyto „2“ apsaugos lygio automobilio apsaugos sistemų. Automobilio apsaugos sistema buvo išjungta dėl pačios pareiškėjos veiksmų (neveikimo), t. y. pareiškėja nuo 2018 m. gegužės 5 d. nemokėjo abonentinio mokesčio už jai teikiamas paslaugas. Dėl šios priežasties galima daryti išvadą, kad įvykio metu neveikė viena iš trijų draudimo sutartyje nustatytų būtinų automobilio apsaugos sistemų, todėl įvykis atitinka tiek draudimo sutarties (individualiai aptarta sąlyga), tiek Taisyklių (Taisyklių 3.2.1.5 papunktis) nuostatas, dėl kurių draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Siekdama pagrįsti savo reikalavimą, pareiškėja kreipimesi nurodo ir tai, kad veikė didžioji dalis pagrindinių apsaugos sistemų, todėl negalima teigti, kad automobilis nebuvo saugomas, o dėl neveikiančios apsaugos sistemos turėtų būti taikomos protingos, adekvačios draudėjo pažeidimui sankcijos, t. y. turi būti vertinamas pareiškėjos sąžiningumas, kaltė bei jos veiksmų įtaka įvykio kilimui, ir draudimo išmoka turi būti mažinama pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 98 straipsnio 8 dalies nuostatas. Lietuvos banko vertinimu, svarbu tai, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, formuodamas teismų praktiką, yra aiškiai pažymėjęs, jog Draudimo įstatymo 98 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad draudikas, atsisakydamas mokėti arba sumažindamas draudimo išmoką dėl to, kad draudėjas pažeidė draudimo sutarties sąlygas, privalo atsižvelgti į draudėjo kaltę, draudimo sutarties sąlygų pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį, *šios nuostatos yra taikomos tuo atveju, kai sutartyje šalys nėra aptarusios, kad konkrečios aplinkybės bus laikomos nedraudžiamuoju įvykiu* (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-164-695/2016). Kaip minėta pirmiau, nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio*. Kadangi nagrinėjamu atveju šalys tiek individualiai draudimo sertifikate, tiek Taisyklėse susitarė, kad draudikas neprisiima draudimo rizikos atlyginti pareiškėjos patirtų nuostolių dėl automobilio vagystės, jeigu automobilio apsaugos lygis neatitiko draudiko reikalavimų, draudikas pagrįstai nevertino draudimo išmokos mažinimo galimybės ir nevertino pareiškėjos sąžiningumo, kaltės bei jos veiksmų įtakos įvykio kilimui, o nustatęs nedraudžiamą įvykio faktą atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką taip pat nurodo, kad automobilio palydovinės paieškos sistemos buvimas net nebūtų padėjęs šiuo konkrečiu atveju, nes ši sistema yra skirta automobiliui sekti. Pareiškėjos teigimu, automobilio vagystė buvo pastebėta tik po tam tikro laiko, todėl vagys būtų išjungę signalizaciją ir automobilio sekimas nebūtų galimas. Dėl šios priežasties pareiškėja nurodo, kad net ir įjungta automobilio apsaugos sistema nebūtų padėjusi išvengti įvykio. Lietuvos banko vertinimu, nors pačiam automobilio vagystės faktui palydovinės paieškos sistemos neveikimas galbūt įtakos ir neturėjo, tačiau tai turėjo esminės įtakos automobilio suradimui po įvykio. Šiuo atveju draudikas prisiėmė draudimo riziką tik tuo atveju, kai automobilyje veikia visos „2“ apsaugos lygio sistemos. Draudimo pasiūlyme pateiktais duomenimis, „2“ automobilio apsaugos lygio „A“ ir „B“ sistemos yra skirtos automobilio vagystei apsunkinti, o papildoma „C“ sistema yra skirta tam, kad automobilis po vagystės būtų kuo greičiau surastas ir gražintas pareiškėjai. Iš Lietuvos bankui pateikto UAB „Altas Automotive“ rašto matyti, kad „esant veikiančiai palydovinei sistemai saugos tarnyba galėtų nustatyti automobilio lokacijos vietą“, t. y. saugos bendrovė nurodė, kad vis dėlto būtų galimybė surasti pavogtą transporto priemonę. Šie duomenys patvirtina, kad, nors automobilio vagystės faktui

ši sistema įtakos nedaro, tačiau padeda kuo greičiau surasti pavogtą automobilį ir jį gražinti savininkui. Šiuo atveju dėl pareiškėjos veiksmų (neveikimo) draudikui buvo užkirstas kelias kreiptis į saugos tarnybą, bandyti rasti automobilį, gražinti jį pareiškėjai ir išvengti kylančios draudimo rizikos. Taigi, darytina išvada, kad kiekviena iš „2“ lygio automobilio apsaugos sistemų yra reikšminga ir atlieka savo funkciją tam, kad būtų kuo labiau sumažinta draudimo rizika, todėl pareiškėjos kreipimėsi nurodyti argumentai, kad net ir įjungta palydovinė paieškos sistema nebūtų užkirtusi kelio įvykio kilimui, yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad įvykis visiškai atitinka Taisyklėse įtvirtintą ir draudimo sertifikate individualiai aptartą nedraudžiamojo įvykio sąlygą, todėl pareiškėjos kreipimėsi nurodytos aplinkybės, kad draudikas priėmė sprendimą nesurinkęs papildomų įrodymų ir neatlikęs papildomų veiksmų, yra teisiškai nereikšmingos. Šiame kontekste papildomai pažymėtina, kad, gavus įrodymų, kurių pagrindų būtų galimybė pakeisti draudiko priimtą sprendimą (paaiškėtų aplinkybės, kad draudikas nepagrįstai pritaikė draudimo sutartyje nustatytą nedraudžiamojo įvykio sąlygą), draudikui kiltų pareiga atnaujinti įvykio administravimą ir pakartotinai apsvarstyti priimtą sprendimą.

Apibendrinus pirmiau išdėstytus duomenis, manytina, kad draudikas pagrįstai, t. y. pagal teisės aktų ir šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatas, administravo įvykį ir priėmė pagrįstą sprendimą, todėl pareiškėjos reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius